

ACTIVITEITENPLAN BESCHERMDE SOORTEN

Herontwikkeling Catherijnestraat Driebergen-Rijsenburg

Heuvelrug Wonen

29 OKTOBER 2020

Contactpersoon

JASPER OSTERTHUN
Specialist ecologie

M 06 2706 0600
E jasper.osterthun@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1018
5200 BA 's-
Hertogenbosch
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Leeswijzer	5
2	PLANGEBIED EN INGREEP	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Voorgenomen ingreep	8
3	AANWEZIGHEID BESCHERMDE SOORTEN	9
3.1	Methodiek	9
3.1.1	Huismus	9
3.1.2	Gierzwaluw	9
3.1.3	Vleermuizen	10
3.1.4	Steenmarter	11
3.1.5	Deskundigheid	11
3.2	Soortgericht onderzoek	11
3.2.1	Huismus	11
3.2.2	Gierzwaluw	12
3.2.3	Vleermuizen	13
3.3	Effecten	16
3.4	Toetsing	17
3.5	Conclusie	17
4	MITIGERENDE MAATREGELEN	18
4.1	Doel en uitgangspunten	18
4.2	Algemene acties/mitigerende maatregelen	18
4.3	Huismus	18
4.4	Gierzwaluw	20
4.5	Laatvlieger	23
4.5.1	Permanente voorzieningen	23
4.5.2	Ontmoediging	25

4.6	Conclusie	26
5	ONTHEFFINGSAANVRAAG WET NATUURBESCHERMING; SOORTENBESCHERMING	27
5.1	Ontheffingsaanvraag	27
5.2	Belangen	27
5.3	Andere bevredigende oplossing (alternatieven)	27
5.4	Staat van instandhouding	28
5.4.1	Huismus	28
5.4.2	Gierzwaluw	28
5.4.3	Laatvlieger	29
5.5	Conclusie	29
	COLOFON	31

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Heuvelrug Wonen heeft Arcadis gevraagd om te adviseren omtrent de noodzakelijke stappen in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb genoemd), die de herontwikkeling van de woonblokken aan de Catherijnetraat in Driebergen-Rijsenburg mogelijk moeten maken. Op basis van verouderde ecologische onderzoeksgegevens blijken de betreffende woonblokken en de directe omgeving geschikt te zijn als verblijfplaats en/of leefgebied voor beschermde soort(groep)en zoals huismus, gierzwaluw en vleermuizen (Van den Bijtel, 2017).

Om te beoordelen of bij de herontwikkeling sprake is van overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb is soortgericht onderzoek uitgevoerd. Voorliggende rapportage betreft een activiteitenplan en gaat in op de aanwezigheid van beschermde soorten en de noodzakelijk vervolgstappen in het kader van de Wnb. Met dit activiteitenplan kan de ontheffingsaanvraag Wnb aangevraagd worden.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 begint met de beschrijving van het plangebied en de voorgenomen ingreep. Vervolgens behandelt hoofdstuk 3 de aanwezigheid van beschermde soorten. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op onderzoeksmethodiek, onderzoeksresultaten, effecten en toetsing in het kader van de Wnb. Dit hoofdstuk eindigt met een conclusie met betrekking tot de vervolgstappen die in het kader van de Wnb getroffen dienen te worden. Hoofdstuk 4 gaat vervolgens in op de te treffen mitigerende maatregelen om negatieve effecten op beschermde soorten zo goed als mogelijk te voorkomen. In de conclusie van dit hoofdstuk is opgenomen of na het uitvoeren van de mitigerende maatregelen nog sprake is van een negatief effect en zo ja, om welke verbodsbepaling het gaat. Hoofdstuk 5 behandelt de ontheffingsaanvraag waarbij onder andere het belang op grond waarvan ontheffing wordt aangevraagd en de alternatieven voor de voorgenomen ingreep aan bod komen.

2 PLANGEBIED EN INGREEP

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen aan de Catherijnestraat in Driebergen-Rijsenburg, zie Figuur 1. Het gaat om twee bakstenen grondgebonden woonblokken (Catherijnesraat 1 t/m 27, oneven) bestaande uit twee verdiepingen met schuin pannendak en de direct aangrenzende (relatief groene) tuinen. In het noorden zijn ook enkele bomen aanwezig. De omgeving bestaat uit het stedelijk gebied van Driebergen-Rijsenburg. Hier zijn onder andere wegen, bakstenen grondgebonden woningen en appartementen aanwezig, zie Figuur 2 en Figuur 3 voor een impressie van het plangebied en de omgeving.

Figuur 1. Luchtfoto met ligging plangebied binnen Driebergen-Rijsenburg, binnen rood contour (streetsmart.cyclomedia.com).

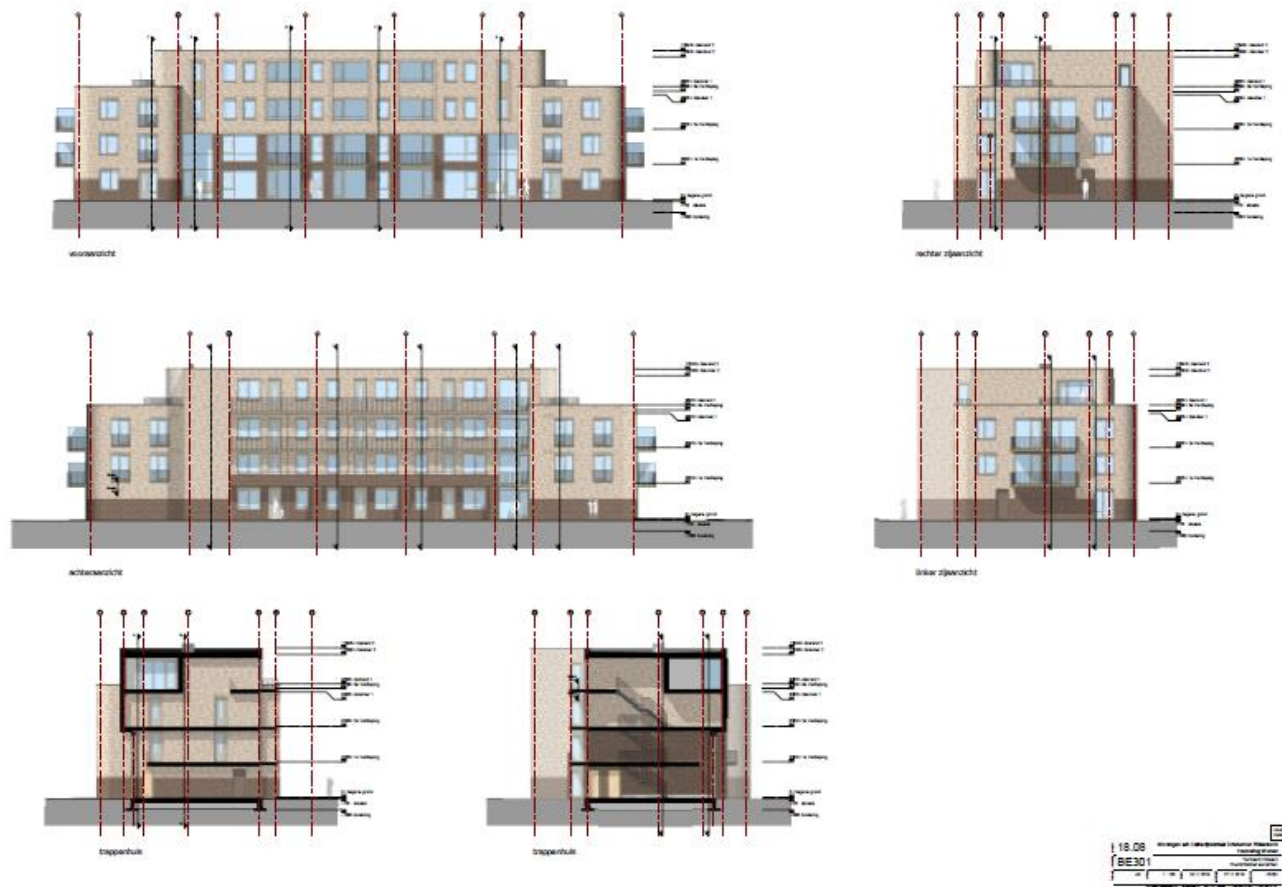
Figuur 2. Luchtfoto plangebied, binnen rood contour (streetsmart.cyclomedia.com).

Figuur 3. Impressie plangebied. Vooraanzicht woningen van Catherijnestraat 1 t/m 19 (oneven).

2.2 Voorgenomen ingreep

De voorgenomen ingreep bestaat uit het slopen van de bestaande woonblokken. Hierbij wordt ook het groen, voornamelijk aanwezig in de aangrenzende tuinen, verwijderd. Vervolgens wordt het plangebied bouwrijp gemaakt. Binnen het plangebied worden appartementen gebouwd, zie Figuur 4. De sloop start vanaf 1 oktober 2021.

Figuur 4. Ontwerp nieuwbouw (appartementen) Catherijnestraat te Driebergen-Rijsenburg.

3 AANWEZIGHEID BESCHERMDE SOORTEN

3.1 Methodiek

In 2017 is soortgericht onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde soorten in het westelijk deel van het centrum van Driebergen-Rijsenburg (Van den Bijtel, 2017). Het plangebied vormt onderdeel van het onderzoeksgebied. Dit soortgericht onderzoek was gericht op gierzwaluw, huismus en vleermuizen. De steenmarter is in dit onderzoek niet genoemd maar wordt voor wordt voor een volledig beeld van mogelijk aanwezige soorten wel in dit hoofdstuk genoemd.

Uit het soortgericht onderzoek van Van den Bijtel (2017) is gebleken dat het plangebied functioneert als nestplaats van huismus en zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis.

Na drie jaar zijn onderzoeksgegevens van beschermde soorten verouderd. Het voornemen is om de werkzaamheden in 2021 te starten. In 2021 zijn de onderzoeksgegevens verouderd en daarom dienen de onderzoeksgegevens geactualiseerd te worden.

3.1.1 Huismus

In 2020 is huismusonderzoek uitgevoerd door Jasper Osterthun, ecooloog van Arcadis. De veldbezoeken zijn conform Kennisdocument Huismus (BIJ12) in de meest optimale periode (1 april t/m 15 mei) uitgevoerd. In Tabel 1 is de verantwoording van de veldbezoeken opgenomen. Naast deze veldbezoeken is ook gedurende het vleermuizen- en gierzwaluwonderzoek gelet op aanwezigheid van huismus.

Tijdens de veldbezoeken is gelet op nestindicerend gedrag, zoals roepende mannetjes, parende huismussen, in- en/of uitvliegende individuen bij een nestplaats, of individuen die nestmateriaal bij zich hebben. Daarnaast is de aandacht ook uitgegaan naar aanwezigheid van foerageergebied en dekkingsmogelijkheden, die ook mogelijk functioneren als collectieve rustplaats. Naast het plangebied is ook de omgeving onderzocht op leefgebied van huismus.

Tabel 1: Verantwoording veldbezoeken huismusonderzoek.

Datum (en tijd)	Weersomstandigheden
28-4-2020 (07:00-09:00)	14°C, licht bewolkt, 2Bft
15-5-2020 (07:00-09:00)	17°C, onbewolkt, 2Bft

3.1.2 Gierzwaluw

In 2020 is gierzwaluwonderzoek uitgevoerd door Jasper Osterthun, ecooloog van Arcadis. De veldbezoeken zijn conform Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12) in de meest optimale periode (1 juni t/m 15 juli) uitgevoerd. In Tabel 1 is de verantwoording van de veldbezoeken opgenomen.

Tijdens het onderzoek is gelet op nestindicerend gedrag van gierzwaluwen, zoals in- en uitvliegen, "bouncen", laagvliegende gierende groepjes gierzwaluwen en geluid van individuen die op de nestplaats zitten. Daarnaast zijn ook geluiden van gierzwaluwen afgespeeld, zodat wanneer een individu op de nestplaats reageert, de exacte locatie van de nestplaats kon worden bepaald. Naast het plangebied is ook de omgeving onderzocht op nestplaatsen van gierzwaluw. De gierzwaluw foerageert in het luchtruim en is voor voedsel niet gebonden aan relatief kleine gebieden zoals het plangebied. Het is daarom uitgesloten dat het plangebied functioneert als essentieel foerageergebied. Het onderzoek is daarom niet gericht op foerageergebied van gierzwaluw.

Tabel 2: Verantwoording veldbezoeken gierzwaluwonderzoek.

Datum (en tijd)	Weersomstandigheden
3-6-2020 (20:30-22:30)	20°C, bewolkt, 2Bft
22-6-2020 (20:30-22:30)	18°C, bewolkt, 2Bft
2-7-2020 (20:30-22:30)	18°C, licht bewolkt, 1Bft

3.1.3 Vleermuizen

In 2020 is vleermuizenonderzoek uitgevoerd door Jasper Osterthun, ecooloog van Arcadis en Benjamin Brandt, ecooloog van Habitus. De veldbezoeken zijn conform Vleermuisprotocol 2017 (NGB, 2017) in de meest optimale periode (15 mei t/m 15 juli & 1 augustus t/m 1 oktober) uitgevoerd. In Tabel 1 is de verantwoording van de veldbezoeken opgenomen.

Het vleermuizenonderzoek is gericht op het plangebied als verblijfplaats. Het gaat om een gebouw waardoor de focus uitgaat naar gebouwbewonende soorten. Verblijfplaats van typische boombewonende soorten zoals rosse vleermuis en watervleermuis zijn daarom uitgesloten. In het onderzoek van Van den Bijtel (2017) is aanwezigheid van gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis vastgesteld. Het plangebied ligt echter ook in het verspreidingsgebied van tweekleurige vleermuis en meervleermuis (verspreidingsatlas.nl).

De tweekleurige vleermuis gebonden aan hoogbouw (hoger dan 3 verdiepingen). De woningen in het plangebied hebben twee verdiepingen en vormen daarom geen hoogbouw. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van tweekleurige vleermuis is daarom uitgesloten. Het vleermuizenonderzoek is daarom niet gericht op verblijfplaatsen van tweekleurige vleermuis.

Conform het Vleermuisprotocol 2017 (NGB, 2017) is het vleermuizenonderzoek onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd (zie tabel 3 voor de verantwoording van de veldbezoeken):

- Drie veldbezoeken (twee in de avond en één in de ochtend) in de periode half mei tot half juli. De veldbezoeken zijn door twee personen uitgevoerd. Het onderzoek is gericht op zomer- en kraamverblijfplaatsen. Aangenomen wordt dat een zomer- en kraamverblijfplaats van een soort ook functioneert als winterverblijfplaats. Verblijfplaatsindicierend gedrag waarop gelet is:
 - In- en uit de verblijfplaats vliegen.
 - De verblijfplaats tijdens de vlucht aantikken.
 - Zwermen rondom de verblijfplaats.
 - Sociale roepen in en nabij de verblijfplaats.
- Drie veldbezoeken in de periode augustus t/m september. De veldbezoeken zijn door één persoon uitgevoerd. Het onderzoek is gericht op paarverblijfplaatsen. Aangenomen wordt dat een paarverblijfplaats van een soort ook functioneert als winterverblijfplaats. Verblijfplaatsindicierend gedrag waarop gelet is:
 - Roepende mannetjes en/of andere sociale roepen in en/of nabij de verblijfplaats.
 - In- en uit de verblijfplaats vliegen.
 - De verblijfplaats tijdens de vlucht aantikken.
 - Zwermen rondom de verblijfplaats.
 - Herhaling van vluchten rondom en/of nabij de verblijfplaats.

Extra veldbezoeken

Bij het eerste veldbezoek is een kraamverblijfplaats van laatvlieger vastgesteld. Daarom zijn gedurende de kraamperiode van laatvlieger vijf extra veldbezoeken uitgevoerd om het netwerk van kraamverblijfplaatsen in beeld te brengen. Ook is tijdens gierzwaluwonderzoek gelet op aanwezigheid van laatvliegers en andere vleermuissoorten. Omdat de eerste laatvliegers uit een kraamkolonie circa een uur na zonsondergang (eerste uitvliegers) weer terugkeren naar de kraamverblijfplaats is ook tweemaal rond 23:30 gepost op aanwezigheid van de kraamkolonie.

Tabel 3: Verantwoording veldbezoeken vleermuizenonderzoek.

Datum (en tijd)	Weersomstandigheden
26-5-2020 (21:45-00:15)	20°C, bewolkt, 2Bft
3-6-2020 (21:45-00:15)	18°C, licht bewolkt, 1Bft
12-6-2020 (21:50-23:30)	17°C, licht bewolkt, 1Bft
19-6-2020 (22:00-23:30)	18°C, onbewolkt, 2Bft
1-7-2020 (02:00-5:30)	15°C, bewolkt, 1/2Bft
2-7-2020 (21:50-00:20)	17°C, bewolkt, 1Bft
6-7-2020 (23:30-23:45)	14°C, licht bewolkt, 1Bft
7-7-2020 (23:30-23:45)	15°C, bewolkt, 2Bft
6-8-2020 (20:50-22:00 & 00:00-02:00)	14°C, licht bewolkt, 2Bft
24-8-2020 (00:00-01:50)	15°C, bewolkt, 1Bft
17-9-2020 (19:50-22:00 & 00:00-02:00)	14°C, bewolkt, 1/2Bft

3.1.4 Steenmarter

De steenmarter is een gebouwbewonende soort en wordt niet genoemd in het onderzoek van Van den Bijtel (2017). Aanwezigheid van steenmarter leidt doorgaans tot geluidsoverlast (betreding, sociale geluiden). Dit gaat ook vaak gepaard met stankoverlast omdat voedselresten (zoals kadavers) worden meegenomen naar de verblijfplaats. In sommige gevallen wordt ook het dakbeschot vernield wat ook tot overlast kan leiden.

Bij Heuvelrug Wonen zijn geen meldingen bekend van geluids- en/of stankoverlast en/of vernielingen rondom het dak. Hierop gelet is het niet aannemelijk dat steenmarter voorkomt. Gedurende het soortgericht onderzoek is wel gelet op aanwezigheid van individuen en sporen, zoals uitwerpselen en prooiresten.

3.1.5 Deskundigheid

Het huismus- en gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd door Jasper Osterthun. Het vleermuizenonderzoek is uitgevoerd door Jasper Osterthun en Benjamin Brandt. Jasper Osterthun is ecooloog van de advies- en ingenieursonderneming Arcadis. Benjamin Brandt is ecooloog van het ecologisch adviesbureau Habitus. Beide ecologen hebben een ruime ervaring met het uitvoeren van vleermuizen- en broedvogelonderzoek (veldonderzoek, monitoring, ecologische begeleiding, directievoering en ontheffingsprocedures met uiteenlopende activiteitenplannen).

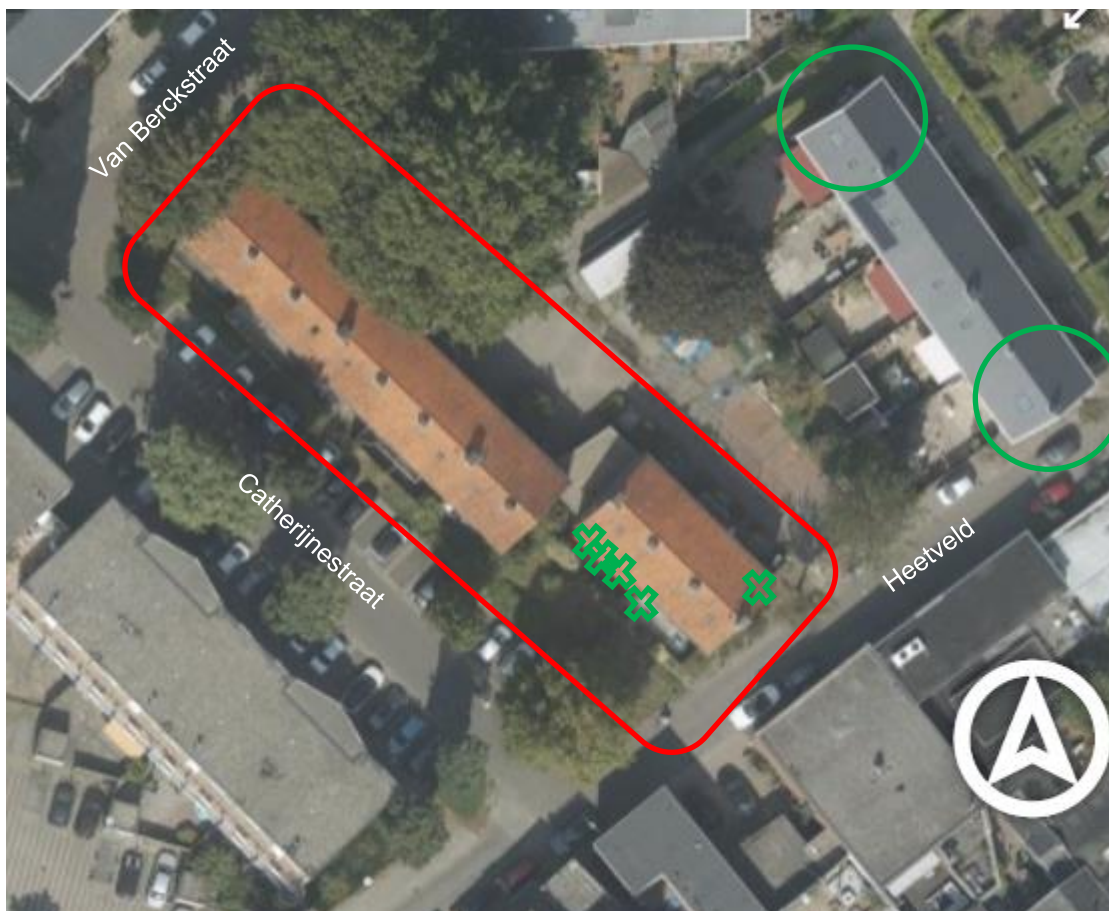
Arcadis is aangesloten bij het Netwerk Groen Bureaus.

3.2 Soortgericht onderzoek

3.2.1 Huismus

Binnen het plangebied zijn in totaal vijf nestplaatsen van huismus vastgesteld; naast roepende mannetjes en parende dieren, zijn in- en uitvliegende individuen waargenomen. De nestplaatsen bevinden zich ter hoogte van de dakgoot/eerste rij dakpannen. Het struweel in de aangrenzende tuinen vormt dekking waar de huismussen bescherming vinden tegen predatoren. Voor deze deelpopulatie huismussen vormt dit struweel een collectieve rustplaats. De aangrenzende tuinen worden ook gebruikt als onderdeel van het foerageergebied. Ook in de de tuinen in de omgeving wordt gefoerageerd en is dekking door struiken aanwezig, zie Figuur 5.

In de gerenoveerde woningen ten noordoosten van het plangebied zijn ook meerdere nestplaatsen van huismus vastgesteld. Deze nestplaatsen bevinden zich in de neststenen die tijdens de renovatie van deze woonblokken zijn geplaatst. Om hoeveel nesten het exact gaat is onbekend. Hier zijn relatief groene tuinen aanwezig waar huismussen dekking en voedsel vinden, zie Figuur 5.

Figuur 5. Luchtfoto plangebied, binnen rood contour. Aanwezigheid nestplaats huismus, groen kruis. Aanwezigheid één of meerdere nestplaatsen huismus buiten plangebied (groene cirkel) (streetsmart.cyclomedia.com).

3.2.2 Gierzwaluw

Binnen het plangebied zijn in totaal twee nesten van gierzwaluw vastgesteld. Naast sporen van uitwerpselen op de gevel en gierende groepjes gierzwaluwen, zijn ook invliegende individuen waargenomen. De nesten bevinden zich ter hoogte van de kopgevel en de kantpan.

In de omgeving is ook nestindicerend gedrag waargenomen. In de geronveerde woningen ten noordoosten van het plangebied zijn ook invliegende individuen waargenomen. Er zijn inbouwstenen aanwezig die tijdens de renovatie zijn aangebracht. Om hoeveel nesten het exact gaat is onbekend.

Figuur 6. Luchtfoto plangebied, binnen rood contour. Aanwezigheid nestplaats gierwaluw, blauw kruis. Aanwezigheid één of meerdere nestplaatsen gierwaluw buiten plangebied (blauwe cirkel) (streetsmart.cyclomedia.com).

3.2.3 Vleermuizen

In totaal zijn drie vleermuissoorten waargenomen; gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Op basis van de bevindingen van het vleermuisenonderzoek is aanwezigheid van andere vleermuissoorten (zoals ruige dwergvleermuis, gewone grootvleermuis en meervleermuis) uitgesloten.

Gewone dwergvleermuis

Gedurende de actieve periode van gewone dwergvleermuis wordt door enkele gewone dwergvleermuisen (maximaal 3 individuen) in de omgeving van het plangebied gevoerd. Voor het vinden van voedsel wordt gebruik gemaakt van de lichte van de bomen en de gebouwen. De voergerende gewone dwergvleermuisen vertoonden binnen het plangebied en de omgeving geen verblijfplaatsindicerend gedrag (zie ook paragraaf 3.1.3). Ook zijn geen vliegroutes vastgesteld. Gelet op de bebouwing en het groen in de omgeving van het plangebied (zie Figuur 7) zijn verschillende lijnvormige elementen aanwezig waarlangs gevlogen en gevoerd kan worden. Op basis van de bevindingen van het vleermuisenonderzoek is uitgesloten dat het plangebied functioneert als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis.

Figuur 7. Luchtfoto plangebied, binnen rood contour. Aanwezigheid foeragerende gewone dwergvleermuis, groene stip (streetsmart.cyclomedia.com).

Laatvlieger

Het plangebied functioneert als kraamverblijfplaats van ruim 30 laatvliegers. Deze kraamkolonie is tussen 26 mei en 3 juli van 2020 waargenomen. Uitvliegers zijn verspreid over de kopgevel en aan weerszijden van het woonblok waargenomen. Op basis van deze bevindingen is geconcludeerd dat de kraamkolonie onder het gehele dak, tussen dakbeschoot en dakpannen, verblijft, zie Figuur 8. Tussen 3 juli en 12 juni van 2020 is de kraamkolonie verhuist naar een woning (Traay 40) op circa 50 meter ten zuidoosten van het plangebied, zie Figuur 9 en Figuur 10. Tot 7 juli van 2020 is vastgesteld dat de kraamkolonie in de woning aan de Traay verbleef. De kraamperiode eindigt rond 15 juli waarna de kraamgroep uit elkaar valt. Aangenomen is dat kraamkolonie bij de laatste verblijfplaats uit elkaar is gevallen. Vervolgens zijn tijdens de veldbezoeken in de nazomer en de herfst in en rondom het plangebied geen laatvliegers meer waargenomen. Gelet op de aanwezigheid van de kraamkolonie en afwezigheid gedurende de nazomer en herfst is geconcludeerd dat het plangebied alleen een functie als kraamverblijfplaats heeft voor laatvlieger.

Bij alle momenten van uitvliegen is het gros van de kolonie richting het bosrijke seminariumterrein ten noordwesten van het plangebied gevlogen. Een enkele keer is een individu richting het zuiden gevlogen, zie Figuur 10.

Figuur 8. Luchtfoto plangebied, binnen rood contour. Aanwezigheid kraamverblijfplaats laatvlieger, binnen oranje contour (streetsmart.cyclomedia.com).

Figuur 9. Traaij 40 vormt een kraamverblijfplaats waar de kraamkolonie laatvliegers en grootste deel van de kraamperiode verblijft.

Figuur 10. Luchtfoto ligging kraamverblijfplaats laatvlieger binnen plangebied, binnen oranje contour. Ligging tweede kraamverblijfplaats laatvlieger, binnen rood contour (streetsmart.cyclomedia.com). De zwarte pijl geeft de vastgestelde vliegroute tussen kraamverblijfplaats en foerageergebied weer.

Rosse vleermuis

Gedurende zomer zijn hoog overvliegende rosse vleermuizen waargenomen. Deze boombewonende vleermuissoort is vermoedelijk afkomstig uit het bosrijke seminariumterrein ten noorden van het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied zijn geen activiteiten van rosse vleermuis waargenomen. Op basis van de bevindingen van het vleermuisonderzoek is geconcludeerd dat het plangebied en de directe omgeving geen functie hebben voor rosse vleermuis.

3.3 Effecten

De voorgenomen sloopwerkzaamheden leiden tot de negatieve effecten op beschermde soorten:

- **Huismus:** Het slopen van het zuidoostelijk gelegen woonblok (zie Figuur 5) leidt tot een permanente aantasting van nest- en rustplaatsen van huismus. Het verwijderen van het groen (in voornamelijk de tuinen) leidt tot een permanente aantasting van een collectieve rustplaats en foerageergebied. Effecten op nest- en rustplaats en foerageergebied leiden tot verstoring van huismussen. Gedurende de broedperiode (15 maart – 1 september) leiden de sloopwerkzaamheden tot verwonden en doden van aanwezige broedsels.
- **Gierzwaluw:** Het slopen van de woonblokken leidt tot een permanente aantasting van nestplaatsen. Gedurende de broedperiode (eind april – 15 augustus) leiden de sloopwerkzaamheden tot verwonden en doden van het aanwezige broedsel. Gierzwaluwen foerageren hoog in het luchtruim en zijn daarom niet gebonden aan het plangebied als foerageergebied. Negatieve effecten op het foerageergebied zijn uitgesloten.
- **Laatvlieger:** Het slopen van het zuidoostelijk gelegen woonblok (zie Figuur 8) leidt tot een permanente aantasting van een kraamverblijfplaats van laatvlieger. Gedurende de kraamperiode (1 mei tot 15 juli) leidt dit tot verwonden en/of doden en verstoring van laatvliegers. Het slopen van het noordwestelijk gebouw (Zie Figuur 6) leidt gedurende de kraamperiode tot verstoring van de directe omgeving. De laatvliegers maken geen gebruik van het omliggend groen als foerageergebied. Gelet op het stedelijk gebied waar verschillende lijnvormige elementen aanwezig zijn, is het uitgesloten dat het plangebied een

essentiële vliegroute vormt. Negatieve effecten op foerageergebied en vliegroute van laatvlieger is daarom uitgesloten.

De gewone dwergvleermuis is alleen foeragerend ter hoogte van het plangebied waargenomen. Het gaat om enkele individuen die zowel binnen als buiten de invloedssfeer van de ruimtelijke verandering zijn voedsel vindt. Gelet het relatief kleine aantal voorkomende gewone dwergvleermuizen (maximaal 3 individuen) en de groene en bebouwde omgeving waar naar uitgeweken kan worden (zie Figuur 7), is het uitgesloten dat binnen de invloedssfeer van de ontwikkeling essentieel foerageergebied aanwezig is. Negatieve effecten op gewone dwergvleermuis, als gevolg van de ontwikkeling, zijn daarom uitgesloten.

Naast de onderzochte soorten dient te allen tijde rekening gehouden te worden met broedvogels (nest beschermd gedurende broedperiode, bijvoorbeeld spreeuw en kauw) en algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën die binnen het stedelijk gebied voorkomen (bijvoorbeeld egel, muisachtigen, gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander), zie paragraaf 4.2.

3.4 Toetsing

Op basis van de effecten (zie paragraaf 3.3) leiden de voorgenomen sloopwerkzaamheden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb, zie Tabel 1 en Tabel 2. Hierbij is ook rekening gehouden met algemeen voorkomende broedvogels waarvan het nest gedurende broedperiode beschermd is.

Tabel 4. Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn.

Soort(groep)	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Huismus (jaarrond beschermd nest)	X	X		X	Sloop van zuidoostelijk gebouw en verwijderen groen.
Gierzwaluw (jaarrond beschermd nest)	X	X		X	Sloop van gebouwen.
Broedvogels (nest beschermde gedurende broedperiode)	X	X			Sloop van gebouwen en verwijderen groen.
Het is verboden om: Lid 1: te doden of te vangen; Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen; Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben; Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding. Lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.					

Tabel 5. Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Lid 5	Gevolg van
Laatvlieger	X	X		X		Sloop van zuidoostelijk gebouw.
		X				Sloop van noordwestelijk gebouw.
Verbodsbepalingen: Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen; Lid 2: opzettelijk te verstoren; Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen; Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen; Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.						

3.5 Conclusie

Op basis van de toetsing (zie paragraaf 3.4) leiden de voorgenomen werkzaamheden tot overtreding van artikel 3.1 lid 1, 2 en 4 en artikel 3.5 lid 1, lid 2 en lid 4 van de Wnb. Mitigerende maatregelen dienen getroffen te worden om de effecten van de sloopwerkzaamheden zo goed als mogelijk te voorkomen. In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op deze mitigerende maatregelen.

4 MITIGERENDE MAATREGELLEN

4.1 Doel en uitgangspunten

Bij de totstandkoming van het activiteitenplan is gebruik gemaakt van de bepalingen uit het Kennisdocument Huismus en het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017). Afwijkingen van het kennisdocument zijn ecologisch onderbouwd en gemotiveerd. De laatvlieger heeft geen kennisdocument. Voor het bepalen van mitigerende maatregelen voor de laatvlieger is gebruik gemaakt van de ervaring binnen Arcadis met soortgelijke projecten. Het maatwerk vindt plaats in overleg met bevoegd gezag (Provincie Utrecht). Op 10 september 2020 heeft een overleg plaats gevonden met David van der Veen (Vergunningverlener Natuur en Landschap, provincie Utrecht).

In het activiteitenplan wordt gestreefd naar volledige mitigatie van de verblijfplaatsen om daarmee overtreding van verbodsartikelen zo goed als mogelijk te voorkomen. Dit geldt ook voor de negatieve effecten op individuen en foerageergebied (laatste alleen van toepassing op huismus).

4.2 Algemene acties/mitigerende maatregelen

De volgende algemene maatregelen worden uitgevoerd:

- Bij een calamiteit (visueel aanwezige vleermuizen) wordt het werk tijdelijk stil gelegd en stelt de ecooloog passende maatregelen voor, in overleg met de aannemer en Heuvelrug Wonen;
- Na oplevering van het werk door de aannemer wordt door Arcadis een beknopt logboek met eindevaluatie opgeleverd ter onderbouwing van het naleven van het activiteitenplan door de betrokken partijen;
- Een kopie van dit document is aanwezig in de uitvoerderskeet bij de aannemer op de bouw en in het bezit van zowel de projectleider van Heuvelrug Wonen als de betrokken ecooloog. Indien er door een daartoe bevoegd persoon gevraagd wordt naar dit document kan dit ter verantwoording van de werkzaamheden worden getoond.
- Zorgplicht: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt het volgende in:
 - Werk buiten het broedseizoen van broedvogels (maart tot augustus, dit kan door weersomstandigheden en/of andere factoren verschuiven). Indien binnen het broedseizoen gewerkt wordt dienen potentiële nestplaatsen voorafgaand aan de broedperiode ongeschikt gemaakt te worden, of laat voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied inspecteren door een deskundig ecooloog op aanwezigheid van broedgevallen. Indien aanwezig dient hieromheen gewerkt te worden tot na de broedperiode. De exacte maatregelen dienen afgestemd te worden met de deskundig ecooloog.
 - Voorkom onnodige schade aan groen (grasland, struiken en bomen).
 - Gebruik materieel zo efficiënt mogelijk en niet langer dan noodzakelijk is.
 - Beperk de werkzaamheden tot het plangebied en voorkom zo goed als mogelijk uitstraling van licht, geluid en trillingen naar de omgeving.
 - Geef aanwezige dieren de ruimte om te vluchten. Voorkom dat dieren opgesloten worden.
 - Indien een soort wordt aangetroffen die niet op eigen krachten het plangebied kan verlaten dient contact opgenomen te worden met een deskundig ecooloog. In samenwerking met de deskundig ecooloog worden de te treffen maatregelen bepaald.

4.3 Huismus

Voor aantasting van de vijf nestplaatsen van huismus worden permanente voorzieningen aangeboden (tijdelijke voorzieningen worden niet nodig geacht omdat de directe omgeving van het plangebied voldoende kansen biedt voor het aanbieden van permanente voorzieningen, zie navolgende tekst en afbeeldingen):

- Conform mitigatietaakstelling dienen 10 permanente voorzieningen gerealiseerd te worden. Gekozen is voor het model NK MU 06 Inbouwsteen Mus (www.vivarapro.nl).
- Ter hoogte van vijf toegangen van de portiekflats aan de Van Berckstraat (zie Figuur 11), binnen een straal van 70 meter (zie Figuur 12), worden in totaal 10 neststenen geplaatst:
 - Dit is de zuidoost georiënteerde zijde van de gevel. De permanente voorzieningen worden vlak onder het overstek geplaatst zodat deze minimaal worden opgewarmd door de zon.
 - De neststenen zijn van beton en hebben daardoor een duurzaam karakter.

- Tussen de permante voorzieningen zit ten minste 50 centimeter, zodat elk huismuspaartje voldoende ruimte krijgen voor het territorium rondom de nestplaats.
- Predatoren zoals katten kunnen niet in de directe omgeving van de nestkasten komen.
- De permante voorzieningen worden meegenomen in het onderhoudsplan van het appartementencomplex.
- Rekening wordt gehouden met een gewenningsperiode van ten minste 3 maanden. Dit is de periode waarin de oorspronkelijke situatie van het plangebied en de permanente voorzieningen aanwezig zijn.
- De portiekflats zijn gerenoveerd, waardoor nestmogelijkheden ter hoogte van het dak ontbreken. Het is daarom uitgesloten dat in de directe omgeving (<50 centimeter) van de permanente voorzieningen nestplaatsen van huismussen aanwezig zijn. Er hoeft daarom geen rekening gehouden te worden met bestaande territoria.
- In de directe omgeving (<10 meter) van de permanente voorzieningen zijn groene tuinen aanwezig met struiken en kruiden. Hierdoor is dekking aanwezig tegen predatoren waardoor dit groen ook als (collectieve) rustplaats kan dienen. Het aanwezige groen zorgt ook voor foerageermogelijkheden. Het is daarom overbodig om extra dekkings- en voedselmogelijkheden aan te bieden.

Figuur 11. Locatie van de permanente voorzieningen (neststenen) op de gevel.

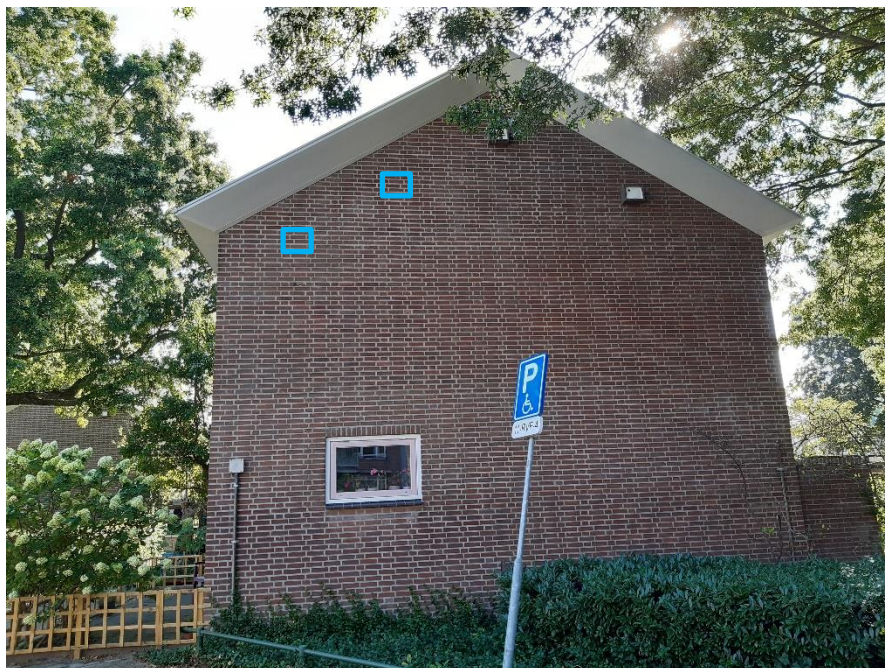

Figuur 12. Ligging van de permanente voorzieningen (twee neststenen per gele omkadering) ten opzichte van het plangebied (rood omkaderd).

4.4 Gierzwaluw

Voor aantasting van de twee nestplaatsen van gierzwaluw worden permanente voorzieningen aangeboden (tijdelijke voorzieningen worden niet nodig geacht omdat de directe omgeving van het plangebied voldoende kansen biedt voor het aanbieden van permanente voorzieningen, zie navolgende tekst en afbeeldingen):

- Conform mitigatietaakstelling dienen 10 permanente voorzieningen gerealiseerd te worden. Gekozen is voor het model IB GZ 03 Inbouwsteen (www.vivarapro.nl).
- In totaal worden 12 permanente voorzieningen (neststenen) ingebouwd.
- In de kopgevels van de Van Berckstraat 2 en 10, binnen een straal van 50 meter van het plangebied (zie Figuur 13) worden twee neststenen ingebouwd (zie Figuur 11), dit zijn in totaal 4 neststenen:
 - Het gaat om de west georiënteerde zijde van de gevel. Door de aanwezige bomen vindt minimale opwarming plaats door de zon, zie Figuur 16.
 - De hoogte van de permanente voorzieningen is tenminste 4,5 meter. Ter hoogte van de gevel zijn geen obstakels en gevaren (bijvoorbeeld een drukke autoweg) aanwezig waardoor sprake is van een vrije en veilige aanvliegroute.
 - De permanente voorzieningen worden meegenomen in het onderhoudsplan van de woningen.
- Op het platte dak van het appartementencomplex op De Griffel (zie Figuur 14), gelegen binnen een straal van 50 meter van het plangebied, worden vier daken gebouwd (zie Figuur 15). In totaal worden hier 8 inbouwstenen (twee neststenen per kopgevel) ingebouwd:
 - Het gaat om de noordwest georiënteerde zijde van de gevel (zie Figuur 16). Deze zijde wordt minimaal opgewarmd door de zon.
 - De hoogte van de permanente voorzieningen is circa 8 meter. Ter hoogte van de gevel zijn geen obstakels en gevaren (bijvoorbeeld een drukke autoweg) aanwezig waardoor sprake is van een vrije en veilige aanvliegroute.
 - De permanente voorzieningen worden meegenomen in het onderhoudsplan van het appartementencomplex.
- Rekening wordt gehouden met een gewenningsperiode van één broedperiode (15 april tot 1 augustus). Dit is de periode waarin de oorspronkelijke situatie en de permanente voorzieningen aanwezig zijn.

Figuur 13. Kopgevel Van Berckstraat 10. Locatie permanente voorziening (neststeen) gierzwaluw (blauw).

Figuur 14. Vooraanzicht appartementscomplex.

Figuur 15. Oorspronkelijke situatie (boven) en ontwerp permante voorzieningen (onder) van het appartementencomplex, zie ook Figuur 12. Per kopgevel worden twee permanente voorzieningen (neststenen) voor gierwaluw ingebouwd (blauw).

Figuur 16. Ligging 10 permanente voorzieningen buiten het plangebied (twee neststenen per blauwe omkadering) ten opzichte van het plangebied (rood omkaderd).

4.5 Laatvlieger

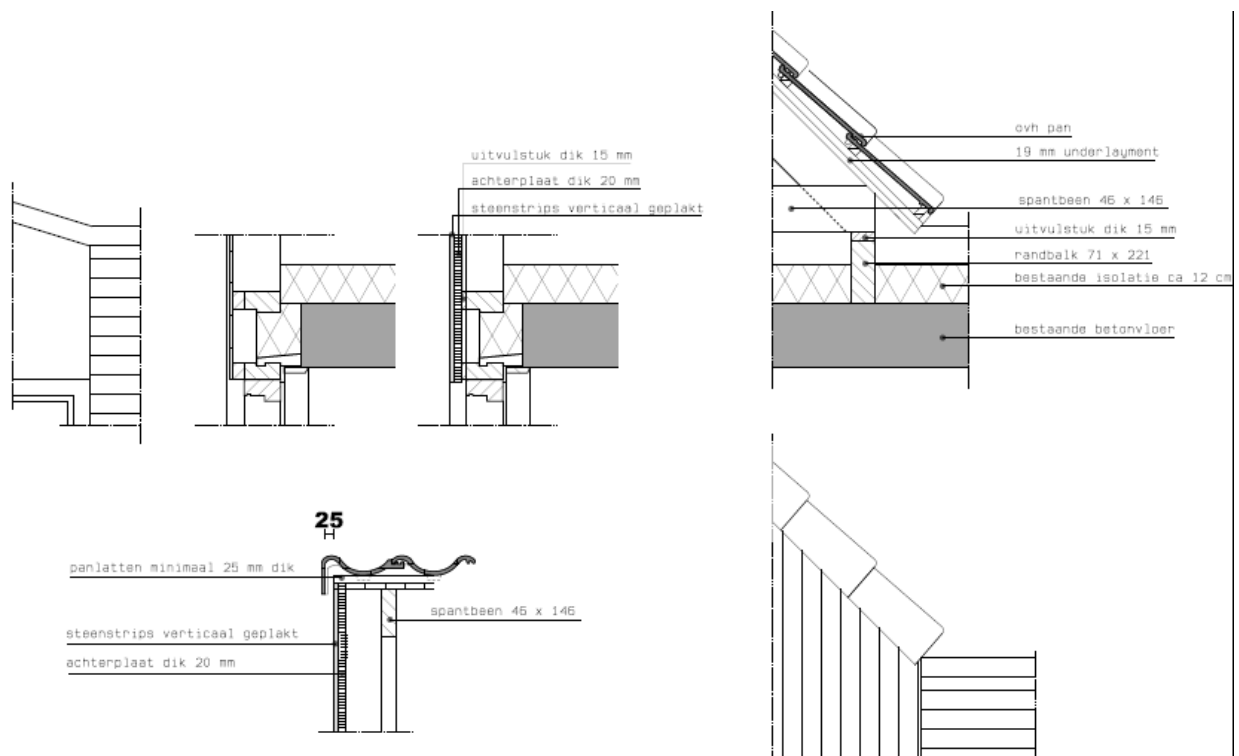
4.5.1 Permanente voorzieningen

Voor aantasting van de kraamverblijfplaats van laatvlieger worden permanente voorzieningen aangeboden:

- Op het appartementencomplex (Figuur 14), binnen een straal van 50 meter van het plangebied (zie Figuur 19), worden vier daken gebouwd (zie Figuur 17 en Figuur 18) die als permante voorziening functioneren:
 - De daken bestaan uit kopgevels met een pannendak en dakbeschot zoals ook aanwezig bij de huidige verblijfplaats.
 - De daken worden 2 meter lang, ruim 2 meter breed en circa 1,70 meter hoog. Hierop gelet is meer dan voldoende ruimte aanwezig voor een kraamkolonie van ruim 30 volwassen laatvliegers.
 - De zijde van de daken zijn zuidwest en noordoosten georiënteerd. Dit komt overeen met de oorspronkelijke verblijfplaats. De laatvlieger kan zich via het dak bewegen tussen de zuidwest- en de noordoost georiënteerde zijde. Hierdoor zijn per permante voorziening verschillende microklimaten aanwezig waardoor de kans op acceptatie vergroot wordt.
 - Bij de kantpannen ter hoogte van de kopgevel worden openingen gecreëerd van minimaal 2,5 centimeter. Hierdoor is het voor laatvlieger (en andere vleermuissoorten) mogelijk om via de kantpan onder het dakbeschot te verblijven.
 - De hoogte van de permanente voorzieningen is ten minste 8 meter. De oorspronkelijke verblijfplaats is circa 5 tot 7 meter hoog. De laatvlieger verblijft ook veel in hoogbouw en daarom wordt de extra hoogte van de permante voorziening ten opzichte van de oorspronkelijke verblijfplaats als positief beschouwd.
 - Er is voor gekozen om donkere dakpannen te gebruiken in plaats van oranje dakpannen zoals in de oorspronkelijke situatie. Uit ervaring is namelijk bekend dat laatvliegers vooral daken met donkere dakpannen prefereren omdat deze sneller opwarmen. De betreffende laatvliegerkolonie verblijft gedurende de kraamperiode voornamelijk onder donkere dakpannen (buiten het plangebied), zie Figuur 9. Door het gebruik van donkere dakpannen worden de permanente voorzieningen geoptimaliseerd.
 - Het is mogelijk dat vleermuizen via een openingen in het dakbeschot in de loze ruimte van het dak terecht komen. Om te voorkomen dat vleermuizen worden opgesloten wordt in de onderkant van de permante voorziening een opening gecreëerd, zie Figuur 17. Hierdoor is het ook voor vleermuizen mogelijk om in de loze ruimte van het dak te verblijven.
 - Ter hoogte van de gevel zijn geen obstakels en gevaren (bijvoorbeeld een drukke autoweg) aanwezig waardoor sprake is van een vrije en veilige aanvliegroete.
 - De permante voorzieningen worden meegenomen in het onderhoudsplan van het appartementencomplex.
 - De gevel van het appartementencomplex ter hoogte van waar gebouwd gaat worden is bekleed met trespa, zie Figuur 14. Hier ontbreken verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen. Het realiseren van de daken leidt daarom niet tot aantasting van bestaande verblijfplaatsen.
- In de nieuwbouw zijn loze ruimtes aanwezig (zie Figuur 20) waar twee permanente verblijfplaatsen (inbouwstenen, model IB VL 06 Inbouwsteen (www.vivarapro.nl) of iets soortgelijks) voor laatvlieger (en andere vleermuissoorten) gerealiseerd worden. Dient nader bepaald te worden.
- Rekening wordt gehouden met een gewenningsperiode van één kraamperiode (15 mei tot 15 juli 2021). Dit is de periode waarin de oorspronkelijke situatie en de permanente voorzieningen aanwezig zijn.

Figuur 17. Oorspronkelijke situatie (boven) en ontwerp permanente voorzieningen (onder) van het appartementencomplex, zie ook Figuur 12. De ruimte onder het dakbeschot is functioneel als verblijfplaats van laatvlieger. Openingen in de kopgevel (blauw) zorgen voor een extra uitvliegmogelijkheid en de mogelijkheid om de loze ruimte in het dak te gebruiken als verblijfplaats.

Figuur 18. Ontwerp permanente voorziening laatvlieger.

Figuur 19 Ligging permanente voorzieningen (twee neststenen per blauwe omkadering) ten opzichte van het plangebied (rood omkaderd).

Figuur 20 Nieuwbouw binnen het plangebied. Locatie binnen het gebouw met loze ruimte, zie pijlen. Hier kunnen mogelijk verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen gecreëerd worden.

4.5.2 Ontmoediging

Voor het voorkomen van verwonden en/of doden van laatvliegers worden de gebouwen ontmoedigd. Rekening wordt gehouden met de volgende uitgangspunten:

- De broedperiode van huismus (1 maart-15 september) en gierzwaluw (15 april t/m 15 augustus) vormt de kwetsbare periode voor deze vogelsoorten. Daarnaast vormt voor de strenge winters ook een kwetsbare periode waarbij huismussen verblijfsmogelijkheden nodig hebben zoals onder het dak.
- De kraamperiode (1 mei – 15 juli) vormt de kwetsbare periode van laatvlieger.

- Omdat het vleermuizenonderzoek een momentopname is, wordt ook rekening gehouden met incidenteel gebruik van het plangebied als verblijfplaats. Dit geldt voor alle mogelijk voorkomende vleermuissoorten. Derhalve wordt ook rekening gehouden met de kwetsbare winterrustperiode (15 oktober – 15 oktober).

De ontmoediging wordt als volgt uitgevoerd.

- De ontmoedigingsmaatregelen, gericht op de potentiële verblijfplaatsen van laatvlieger en gierzwaluw ter hoogte van de kopgevel en kantpan, vinden plaats tussen 1 augustus en 1 oktober van 2021. Zo wordt voldoende rekening gehouden met de kwetsbare voortplantingsperiode van gierzwaluw en laatvlieger en de noodzakelijke gewenningsperiode (gierzwaluw; één broedseizoen, laatvlieger; één kraamperiode) mits de permanente voorzieningen voor april 201 zijn gerealiseerd.
- De sloopwerkzaamheden starten 1 oktober 2021. Dit is buiten de broedperiode van huismus en derhalve hoeven voor huismus geen ontmoedigingsmaatregelen getroffen te worden. Er wordt voldoende rekening gehouden met de gewenningsperiode van 3 maanden.
- Door het plaatsen van de zogenaamde exclusion flaps op (potentiële) openingen van de verblijfplaats krijgen mogelijk incidenteel aanwezige vleermuizen de ruimte om uit te vliegen en is het vervolgens onmogelijk om in te vliegen waardoor uitgeweken wordt naar de omgeving.
- Na het plaatsen van de ontmoediging dient het tenminste 5 dagen relatief goed weer te zijn: Nachtelijke temperatuur >12°C, <5 Bft, motregen of droog. Binnen deze 5 dagen krijgen aanwezige vleermuizen de ruimte om het gebouw te verlaten. Vervolgens wordt door een deskundig ecooloog een avond- of ochtendbezoek uitgevoerd waarbij het gebouw op uit- en/of invliegende vleermuizen wordt onderzocht. Indien een verblijfplaats wordt vastgesteld wordt deze direct ontmoedigd en opnieuw gecontroleerd, rekening houdend met tenminste 5 dagen tussen ontmoediging en controle. Indien er geen verblijfplaats wordt vastgesteld wordt het gebouw ecologisch vrijgegeven voor de sloopwerkzaamheden.

4.6 Conclusie

De mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten op huismus, gierzwaluw en laatvlieger niet volledig worden voorkomen. Aantasting van nest- en rustplaatsen (art. 3.1 lid 2) en verstoring van huismus en gierzwaluw (art. 3.1 lid 4) zijn niet te voorkomen. Door buiten de kwetsbare voortplantingsperiode te werken wordt voorkomen dat huismussen en gierzwaluwen en hun broedsel verwond en/of gedood worden. Aantasting van de verblijfplaats (art. 3.5 lid 4) en verstoring van de laatvlieger (art. 3.5 lid 2) zijn ook niet te voorkomen. Door buiten de kwetsbare voortplantingsperiode de woonblokken te ontmoedigen wordt voorkomen dat laatvliegers verwond en/of gedood worden (art. 3.5 lid 1).

Voor art. 3.1 lid 2 en lid 4 en art. 3.5 lid 2 en lid 4 dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden. De voorwaarden voor de ontheffingsaanvraag worden in het volgende hoofdstuk behandeld.

5 ONTHEFFINGSAAVRAAG WET NATUURBESCHERMING; SOORTENBESCHERMING

5.1 Ontheffingsaanvraag

Heuvelrug Wonen vraagt ontheffing aan voor de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden welke in uitvoering gaan vanaf 1 oktober van 2021 voor huismus, gierzwaluw en laatvlieger betreffende de volgende verbodsbepalingen:

- Art. 3.1 lid 2: Verbod op opzettelijk beschadigen van nest- en rustplaatsen (huismus en gierzwaluw).
- Art. 3.1 lid 4: Verbod op opzettelijk verstoren (huismus en gierzwaluw).
- Art. 3.5 lid 2: Verbod tot opzettelijk verstoren (laatvlieger).
- Art. 3.5 lid 4: Verbod tot beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (laatvlieger).

5.2 Belangen

De herontwikkeling vindt plaats in het kader van het volgende wettelijk belang:

- Artikel 3.8 lid 5b - In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Leefbaarheid woningen

De woonblokken zijn in vervallen staat. Daarnaast is aanwezigheid van asbest geconstateerd. De situatie van de woningen voldoet op dit moment niet aan de huidige kwaliteitseisen voor binnenklimaat volgens vigerende landelijke normen zoals het Bouwbesluit 2012. Zie artikel 3.21 van dat besluit met betrekking tot wering van vocht van buiten en artikel 5.3 met betrekking tot thermische isolatie. De woningen zijn slecht geïsoleerd en er is geen kwalitatief luchtverversingssysteem aanwezig. Door de grote temperatuurverschillen, door beperkte isolatie en te veel vocht in de woningen ontstaat condensatie en schimmelvorming, wat het binnenklimaat verslechtert. Dit is een landelijk erkend probleem bij alle niet goed geïsoleerde of gebrekkig na geïsoleerde woningen en daarmee ook speerpunt bij diverse, mede door de rijksoverheid betrokken, akkoorden zoals het Lente Akkoord.

Vocht in een woning beschadigt eigendom en vormt een bedreiging voor de gezondheid. Mensen kunnen gezondheidsklachten ondervinden door vocht. Het is niet duidelijk welke specifieke factoren in een vochtige woning hiervoor verantwoordelijk zijn. Vocht bevordert de ontwikkeling van schimmels, bacteriën en huismijt, die een bedreiging vormen voor de gezondheid van bewoners en het personeel van Heuvelrug Wonen. Wetenschappelijke studies bij adolescenten die ademhalingsstoornissen hebben, tonen aan dat 83% van de gevallen van astma, astmatische bronchitis en chronische bronchitis en 87% van de gevallen van chronische neusverkoudheid, voorkomen bij adolescenten die in vochtige huizen wonen. 20 à 30% van de bevolking lijdt aan ademhalingsallergieën (bron: www.perfectkeur.nl). In ander onderzoek is daarnaast een consistente associatie gevonden tussen vocht in woningen en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen. Het is waarschijnlijk dat schimmels een rol spelen in de relatie tussen vochtige woningen en gezondheidseffecten, maar een kwantitatieve onderbouwing hiervan ontbreekt nog (bron: www.rivm.nl).

Heuvelrug Wonen streeft naar een beleid waarbij woningen tijdig worden gecontroleerd op kwaliteit. Op basis daarvan wordt beoordeeld of het noodzakelijk is een woning te renoveren of te slopen. Gelet op de slechte kwaliteit van de betreffende woningen dienen deze gesloopt te worden.

5.3 Andere bevredigende oplossing (alternatieven)

Voor de ontheffingsaanvraag is gekeken naar bevredigende oplossingen (alternatieven) voor de voorgenomen werkzaamheden. Deze alternatieven zijn gericht op;

1. de locatie van de voorgenomen werkzaamheden;
2. de voorgenomen werkzaamheden;
3. de planning van de voorgenomen werkzaamheden.

1. De locatie van de werkzaamheden is locatiegebonden. In de omgeving zijn geen alternatieve locaties waar dit appartementencomplex gerealiseerd kan worden.

2. De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het slopen van de bestaande woonblokken. Een alternatief is niets doen, of de woonblokken renoveren. De woonblokken zijn gedateerd. Hierdoor ontstaan vochtproblemen en andere gebreken wat van invloed is op de gezondheid van de bewoners. Ook is in deze woningen asbest geconstateerd wat bij een verbouwing tot gezondheidsklachten kan leiden. Niets doen is daarom geen optie. Om het vochtprobleem op te lossen kunnen de woningen geïsoleerd worden. Dit houdt in; het vervangen van het dak, of het dak van binnenuit isoleren en het isoleren van de spouwmuur door deze te vullen met isolatiemateriaal. Gelet op de staat van woningen zijn dit grootschalige renovaties die leiden tot aantasting en versterking van de aanwezige nestplaatsen van huismus en gierzwaluw en kraamverblijfplaats van laatvlieger. Dit vormt daarom geen bevredigende oplossing.
3. De werkzaamheden starten vanaf oktober 2021. De werkzaamheden starten buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van huismus, gierzwaluw en laatvlieger. Zo wordt voorkomen dat aanwezige broedsels van huismus en gierzwaluw en aanwezige (jonge) laatvliegers verwond en/of gedood worden. Werken buiten de kwetsbare periode is daarom de beste optie. De permanente voorzieningen van de betreffende soorten worden voor april 2021 gerealiseerd. Hierdoor is sprake van voldoende gewenning (huismus; minimaal drie maanden, gierzwaluw; één broedperiode en laatvlieger; één kraamperiode). Dit is conform Kennisdocument Huismus en Gierzwaluw. Wat betreft laatvlieger is dit in overleg gegaan met de Provincie Utrecht.

5.4 Staat van instandhouding

5.4.1 Huismus

Huidige situatie

De broedpopulatie in Nederland volgens de laatste betrouwbare aantalsgegevens door Sovon geschat op 500.000 en 1.000.000 broedparen. De populatie is ten opzichte van 1994 nog aanzienlijk afgenomen om deze reden is de huidige situatie beoordeeld als ongunstig – ontoereikend (Arcadis, 2018).

Trend

Sinds 1975 is de populatie huismussen ongeveer gehalveerd. Populaties zijn bovendien meer versnipperd geraakt en kleiner geworden. Sinds 2000 lijkt de populatie gestabiliseerd (Sovon, 2018). De laatste tien jaar van de registratie herstelt de huismus zich licht als broedvogel (<5% toename per jaar). Op basis van dit lichte herstel is de trend beoordeeld als stabiel (Arcadis, 2018).

Conclusie

Rekening houdend met de stabiele trend, de effecten op een aantal broedparen van een kolonie huismussen en de aangeboden permanente voorzieningen in de directe omgeving waar gebroed kan worden, is het uitgesloten dat de werkzaamheden leiden tot een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van deze soort.

5.4.2 Gierzwaluw

Huidige situatie

De broedpopulatie van gierzwaluw wordt volgens de laatste betrouwbare aantalsgegevens geschat op 30.000 tot 60.000 broedpaartjes in Nederland. De soort komt relatief algemeen voor in dorpen en steden is de huidige situatie voor de populatie is daarmee beoordeeld als gunstig (Arcadis, 2018).

Trend

Over de gehele periode 2007-2016 geeft Sovon aan dat er sprake is van een afname van broedende gierzwaluwen. Sinds 2013 lijkt er sprake van een toename in de broedpopulatie van gierzwaluw. Volgens de laatste gegevens is de populatie nu ongeveer weer op hetzelfde niveau als in 2007. Voor niet-broedvogels is geen trend beschikbaar, omdat de soort na het broedseizoen vrijwel direct uit Nederland verdwijnt. Gezien de stijging sinds 2013 na een eerdere daling is de trend beoordeeld als stabiel (Arcadis, 2018).

Conclusie

Rekening houdend met de stabiele trend, de effecten op twee broedparen van een kolonie gierzwaluwen en de aangeboden permanente voorzieningen in de directe omgeving waar gebroed kan worden, is het

uitgesloten dat de werkzaamheden leiden tot een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van deze soort.

5.4.3 Laatvlieger

Huidige situatie

Er is sprake van een kennislacune waardoor onvoldoende bekend is over de populatieomvang van de laatvlieger (Arcadis, 2018).

Trend

Er zijn door een gebrek aan gegevens geen uitspraken te doen over de populatietrend van laatvlieger (Arcadis, 2018).

Conclusie

Rekening houdend met het relatief korte gebruik van het plangebied als kraamverblijfplaats, de aanwezige kraamverblijfplaats op 50 meter van het plangebied (die voornamelijk in gebruik is), en de aangeboden permanente voorzieningen waar ook verblijft kan worden, is het uitgesloten dat de werkzaamheden leiden tot een negatief effect op deze deelpopulatie. Negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van deze soort zijn daarom ook uitgesloten.

5.5 Conclusie

De voorgenomen ontwikkeling leidt voor bewoners tot een gezond leefmilieu. Alternatieven voor deze ontwikkelingen bieden geen bevredigende oplossing voor de aanwezige nestplaatsen van huismus en gierzwaluw en kraamverblijfplaats van laatvlieger. De voorgenomen ontwikkeling leidt niet tot een negatief effect op de staat van instandhouding van deze soorten.

6 BRONNEN

- Van den Bijtel, 2017. Natuurwaardenonderzoek – Westelijk deel centrum Driebergen-Rijsenburg gemeente Utrechtse Heuvelrug. December 2017.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument :
 - Huismus
 - Gierzwaluw
- Netwerk Groene Bureaus, 2017. Vleermuisprotocol 2017.
- Arcadis, 2018. De staat van instandhouding factsheets voor 25 soorten in Gelderland. Ref: 079761421 B. D.d. 16 mei 2018.
- Website: www.vivarapro.nl, 2020

COLOFON

ACTIVITEITENPLAN BESCHERMDE SOORTEN
HERONTWIKKELING CATHERIJNESTRAAT DRIEBERGEN-RIJSENBURG

KLANT

Heuvelrug Wonen

AUTEUR

Jasper Osterthun

ONZE REFERENTIE

D10018206:13

DATUM

29 oktober 2020

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com